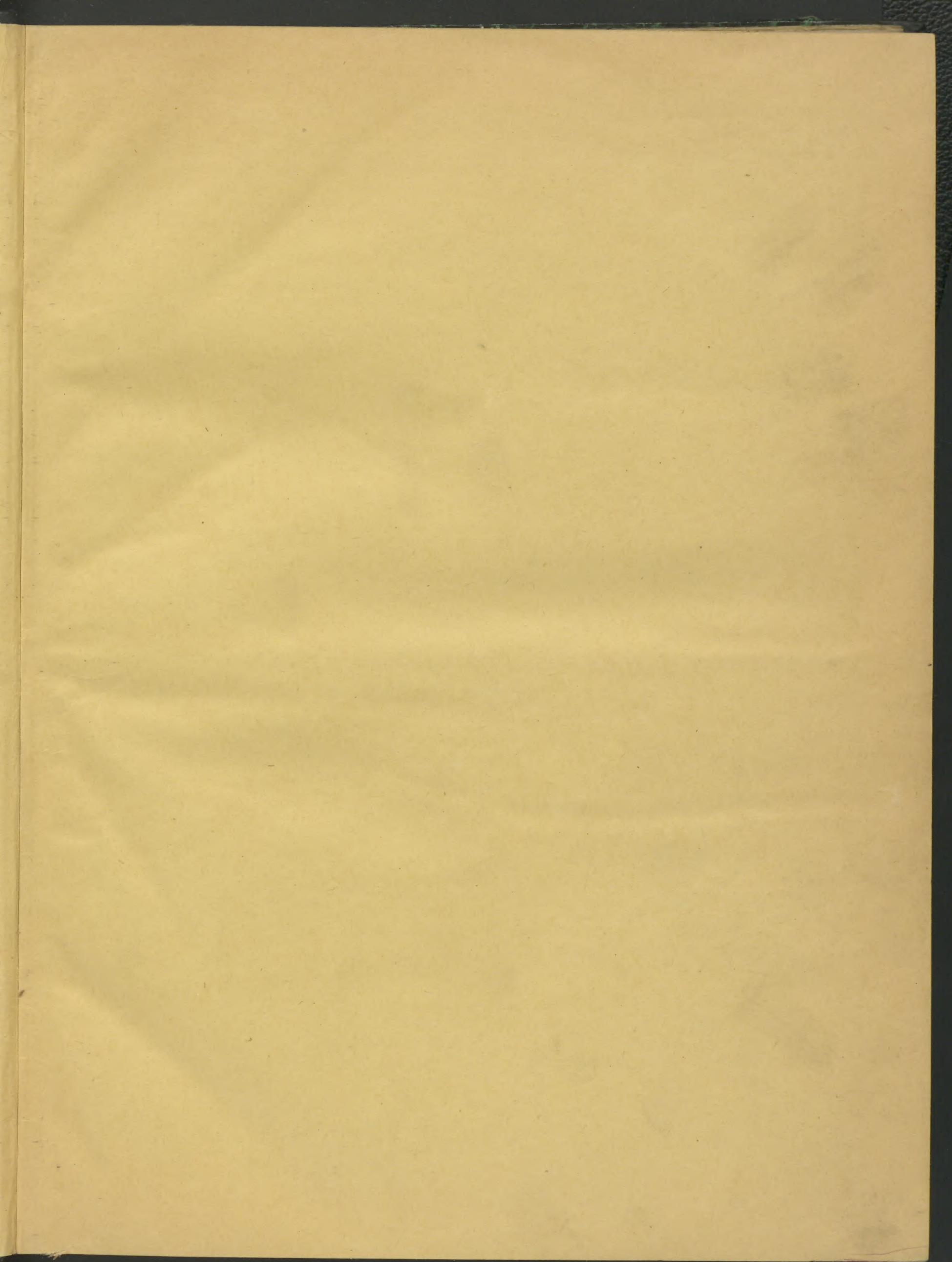

2312

L. XI. 5

տարեկան հասկանալի շնորհակցին պողմայա-
րագ, վե իսթիգրանց միւհթաճ օլմայա-
րագ, թարաֆը միւրիտէն մուսվէնէթ իյլէ-
յէրէք, քէնտի թէշէպիւսաթմըլըն պիր
մըգտարընը պիթիւրմէք նիյէթիւսէյիլ :

« Կէրէք տախիլ վէ կէրէք խարիճի օ-
լմէն էմրի միւհթաթմըն գօլայըղը, ախը ու
իթայը իլէրու կէօթիւրիւր, սանաթլարը
թէշլիգ խտէր, վէ մահսուլաթ զըմննտա չէ-
քիլէճէք գըթըղըն էսնիւնիւ ալըր օլտըղը կի-
պի, արթըպ արթըպտա պիր թարաֆտա գալ-
մասընըն տախի էսնիւնիւ ալաճաղընտան, շու-
իթի հալ տախի, կէրէքալըճը, վէ կէրէք սա-
թըճը իշին, տայիմա զարարը տըրլար :

« Տէնիղճէ թիւճարըղըմըլ իլէրու կիթ-
աթէ, էմթա ու զախսիւր նագլ իթմէթլիք
գօլայըլաճագ, վէ օլ վագըթ հափայիճի զա-
րուրիյէյէ տայիր օլան զախիւրէլէրին ֆի-
յաթլարընըն, պիրտէն պիրտէ պիւյիւք թէ-
պէտտիւլաթ պուլմասը հագգընտա թէշէք.թի
խտէնէլէրին թէշէք.թիլէրի էքսիլէճէք տիր :
Վէ պու կիւնքի կիւն էմրի զիրաաթ պա-
պընտա տէրքէնար օլան պաղը ֆէնալըղլարըն
տէֆի չարէսի, իշթէ անճագ պու էսպապըն
իսթի հալիլլէ օլապիլէճէք տիր :

« Պաղըլար շու մուվագգաթ ֆէնալըղը
զախիւրէ լէսմինին գալըմըլ օլմասընա համ-
իթմէքտէ տիրլէր. հալ պու.թի, շունու տէր
խաթըր իթմէքտէ տէյիլ տիրլէր.թի, 1851
սէնէսինտէ, մէլլէր լէսմի մէվճուա իքէն,
զէխայիրին գըլմէթի տահա զիյատէ տիւշ-
կիւն պիր հալտէ իտի. հալ պու.թի հաթ-
թա պու սէնէ, խարիճէ չըգան պուղտային
մըգտարը, խարիճտէն կիրէնին մըգտարընը,
զիյատէսիյէ թէճափուղ իթմիշ տիր :

« Հաթթա մուղայիրի օլարագ, պէրէքէթ
վէրսին գանուլարըմըլըն սէրպէսթլիք թէ-
մէլ իւզէրինտէ օլմասընա, վէ սէրվէթի մի-
լիյէթիլին հէր ճիհէթլէ իլէրու կիթմէսինէ
այ ու զայրէթ իտիլմէսինէ.թի, թիճարէ-
թի խարիճիյէթիլ 1851 սէնէսինտէ 2 միլի-
յար (միլիոն.թէրրէ միլիոն) վէ 614 միլիոն
ֆրանկ իքէն, պու կիւնքի կիւն իսէ, 7 մի-
լիյարա պալիլ օլմուշ տուր :

« Պաղագ պիր իսլահաթ նիյէթիլլէ տա-
խի, սէրպէսթիյէյէ շախսիյէ զըմննտա լաղըմ
կէլէն թէճմինաթ արթըրըլմագ իւզըն, սիգ-
լէրէ կէնի գանուլար թագաթմ օլունաճագ
տըր. վէ մէլլէր գանուլարտան էվվէլի-
սի ահթեմընճա, պօրճուա եախտա սայիր
գապահաթ սահիպի օլանլար, քէֆալէթէ
րապթ օլունարագ, մուվագգաթ սուրէթտէ
սէրպէսթ պըրագըլաճագ տըր. վէ պու սու-
րէթլէ, իհթիմալտէն պուլունան մահպու-
սիյէթիլին էսնիւ ալըմըլ օլաճագ տըր. վէ
իքինճիսի ահթեմընճա տախի, թա էվվէլ-
թի թմալըլարըն ասըրլարընտա օլտուղու մի-
սիլըն, պօրճուա պօրճուա շախտը մէ-
սուլ օլմայըպ, անճագ մալ ու միլի.թի պօրճ-
լու օլմասը մէպատիթինէ իթայէթ օլընտարագ,

ուսուլիւ միլիյէ վէ էմրի թիճարէթ իլէ
միւթթէհիմ օլանլար, մահպուա օլունաճագ
տան պիւթիւն պիւթիւն ալատէ պուլունա-
ճագլար տըր :

« Իմտի թուլմուշ օլտուղու մուղ թարիգ-
լէրտէ իլէրու կիթմէլիլիլ. շէյլէ քի, խա-
րիճէն, տիւվէլի սայիրէ իլէ սուլճ ու աա-
յիշ իւզըն պուլունաճագլըղա չալըճըպ, ֆրան-
սանըն սէսինի, անճագ հուլուգ ու հագգանիլ-
նէթի թանթըմըրմագ իշին չըգարմալըլըլ,
վէ տախիլէն տախի, հիւթիւմէթի ճիսմանի-
յէ հուլուգուլնա զէրէճէ թագաթմագըղըն
մէլլէպճէ էքթեարըրա հիւսյէթ իթմէլի-
լիլ. հէր սըրըֆ էհալիմիլլէ ուլում ու ֆիւ-
նուն էպրէթիտիրիպ, վէ թալիմ ու թիւրպիյէ
թիտիրմէլի, հիւթիլ նէվինտէն պուլունան
իրատէմիլ ուսուլիլին պօղմագըղըն սաաթ գըլ-
մայա սայ իթմէլիլիլ. վիլայէթլէրիմիլլէ վէ
գալալարըմըլա տահա զիյատէ էմրի թէպ-
եիւշ սէրպէսթիլլէթի վէրիպ, հէր քէսին
քէնտի հիւնէր ու սանաթլընտա իլէրու կիթ-
մէսի, վէ շիրքիլլէր թէշէթիլ իլլէմէսի րու-
հու զըմննտա թէշլիգաթլար կէսթթէրմէլի,
վէ նիհայէթ իւլ էմր, միլլէթիմիլլէն րու-
հունա գուվէթ, վէ ճիսմինէ մէլմանէթ
վիւթիլլիլ. Վաթին պու ճիւմէլ իլէ, իս-
լահաթը միւթիտէյէ էլ ճան ու տիլ չալը-
տըղըմըլ հալտէ, իհթմանագըրուլիւնուսու-
ղուն էսալարընը տախի սէպաթ ու մէլմա-
նէթ իւզըն հըթլ ու վիգայէ իթմէլիլիլ :

« Հէր պիր կարտըղըմըլ անճագ պօղ-
մագ նիյէթի ֆասիտէսիյէ, հատտի թիթի-
տալի թէճափուղ իտէրիք, պիր թագըմ թէ-
պէտտիւլաթ գալըղընլարա տախի գարչը
գօյուպ, քէնտի էքթեար ու թէշէպիւսա-
թըմըլ թասահուպ իթմէլիլիլ :

« Իսլահաթ իլէ սահիհիլլէ պէյնինտէ նէ
գատար ֆարգ վար իսէ, իճայէ կէլէպիլէն
իյիլլէ իլէ, եալընըլ թէսափուրտա պու-
լունան իյիլլէ պէյնինտէ տախի օլ գատար
ֆարգ վարտըր : Թէրագըլլաթ տէնիլէն շէյ,
ալ չօք ինճէ իսթիյաթլարա կիրիլմէք օլմա-
յըպ, իլա վագըթլար հիւմէթիլլէ զուհուրա
կէլմիշ, վէ էքթեարըլ ամմէ իլէ գապուլ օ-
լունմուշ թէճիւպէլէրին նէթիճէլէրինի իս-
թիմալ իլլէմէք տիր :

« Բիւրիգատա Վիտէրէլէր պիր պիր ար-
գատընտան Վիտէրէլէրի էէնմէյէ պաշ-
լամըլ օլտուղլարընտան, եագընտա պարըլըպ
օլմասը, վէ պինտէն ալէյճ բամուղուն տիւշ-
մէսի իհթիմալտէն օլտուղունտան, բամուգ
ախը ու իթասըլլա մէշղըլ օլանլարըն իթի-
րալ իւզըն պուլունալարը էմրի պասիլլէթ-
տէն տիր :

Վիտէրէլէրին Հէրման ճէնէրալը, իւշ
կիւն վուրուշտուգտան սոնրա, Վիտէրէլէ-
րին Պրանչիլլի, Վիտէրէլէրին, վէ Չարլէս-
թըն շէհրէլլիլիլլէ պապթ իթմիլլէ, վէ Լիտեր-
սըն նամ գալէլէրինի ալմըլ տըր. վէ պիր իքի

այտան պէրու, զապթը իհթիմալտէն կէօրիւ-
լէն Վիտէրէլէրին շէհրէլլիլլէ ալմալար տախի
մէմուլտան պուլունաճագտէ տիր :

Վիտէրէլէրի Հիւսալ թարաֆընա գաշ-
մայա պաշլամըլար տըր :

Վիտէրէլէրին Կրանտ նամ ժէնէրալը տա-
խի, Վիտէրէլէրին մագարըլ հիւթիւմէ-
թի օլան Վիտէրէլէրին շէհրէլլիլլէ հաղըր-
լանմագտէ օլուպ, օրասը տախի զապթ օլուն-
տուղու հալտէ, Վիտէրէլէրին իշինին
պիթմիշտէն սայըլաճաղը ալիքէրա տըր :

« Կէրէք էվվէլի ճիւմհուրիյէթ ի-
քէն, լէյիպէրինտէն էհալի հօշուտուղ-
լուգ կէօթէրմիշ օլուպ, Վիտէրէլէրին տէվէ-
թիլին արայա կիրտիկի, վէ աօկէր կէսնտէ-
րէրէք լէյիպինի գաղըրտըլը, վէ պիր թագըմ
կէլլէր զապթ իթմիլլէրտէն սոնրա, էհալիլին
իսթէյի իւզըն, արշիտիլլի Վաթիլլիլլէնտա
հաղըթթիլլէրին օրայա իմէրաթթիլլէր նասպ իթ-
տիրտիկի, վէ մուսախէրէն աօկէրինի կէլի
չաղըրմայա պաշլատըլ էրպապը միւթալու-
այա մալիւմ տուր :

« Իշարիլլէյճ իմէրաթթիլլէր հաղըթթիլլէրի օ-
րայա կիթմիլլէրտէն սոնրա, պիր թագըմ իս-
լահաթ իճրասընա չըգըլարըլ սըրատա, քի-
լիսէ վէ մանասթըրլարըն էմիլալ ու էմիլալ-
նի միլիյէ ալմայա գալըղըմըլ, վէ մէլլէպ
սէրպէսթիլլէթիլլէ իլան իթմիշ օլտուղունտան,
րուհպան կիւրուհու էվվէլիլլէ լէյիպին թա-
րաֆընա մէյլ իթմէյէ պաշլամըլ օլմասը
հասէպիլլէ, լէյիլ թարաֆը կէնիտէն քէս-
պի գուվէթ իթմէյէ կիւլ թուլտուղուն-
տան, Վիտէրէլլէրն օրատա պուլունան
Վաղէն նամ մարիշալը, տէվէթի թարաֆը-
նա քէյիլլէթիլլէ հալի իթատէ պիրլէ, Վի-
րանսըլ աօկէրինին պիր միւստէթ տահա օ-
րատա գալմասընըն էլլէմիլլէթիլլէ տախի
պէյան իլլէմիշ տիր :

« Էհլիլլէր թուսիա տէվէթիլլէ զիլի ի-
տարէսինտէն չըգմագ նիյէթիլլէ. պիր գաշ-
սէնէ ուղըալըպ, նիլէ գանլար տէօթիլլէ-
տէն, վէ նիլէ ճանլար թէլլէթ իթմիլլէրտէն,
վէ Վիտէրէլլէրն սարթըլ զիլլէ վէ իշթի-
ղալիլլէ մուճիպ օլտուղտան սոնրա, շիմտի
իսէ, պիւթիլլէ Վիտէրէլլէրն սէսիլլէ սէտա-
սըլ պիր գապիլլիլլէն հէյնէթիլլէ քէսպ իթ-
միշ տիր :

« Եհլիլլէր թուսիա տէվէթիլլէ զիլի ի-
տարէսինտէն չըգմագ նիյէթիլլէ. պիր գաշ-
սէնէ ուղըալըպ, նիլէ գանլար տէօթիլլէ-
տէն, վէ նիլէ ճանլար թէլլէթ իթմիլլէրտէն,
վէ Վիտէրէլլէրն սարթըլ զիլլէ վէ իշթի-
ղալիլլէ մուճիպ օլտուղտան սոնրա, շիմտի
իսէ, պիւթիլլէ Վիտէրէլլէրն սէսիլլէ սէտա-
սըլ պիր գապիլլիլլէն հէյնէթիլլէ քէսպ իթ-
միշ տիր :

« Եհլիլլէր թուսիա տէվէթիլլէ զիլի ի-
տարէսինտէն չըգմագ նիյէթիլլէ. պիր գաշ-
սէնէ ուղըալըպ, նիլէ գանլար տէօթիլլէ-
տէն, վէ նիլէ ճանլար թէլլէթ իթմիլլէրտէն,
վէ Վիտէրէլլէրն սարթըլ զիլլէ վէ իշթի-
ղալիլլէ մուճիպ օլտուղտան սոնրա, շիմտի
իսէ, պիւթիլլէ Վիտէրէլլէրն սէսիլլէ սէտա-
սըլ պիր գապիլլիլլէն հէյնէթիլլէ քէսպ իթ-
միշ տիր :

ճիւղէ ինչ, շէնքերուն տիշարը չըզըլարագ հէր գանդի թարափա կիտիլէ, վէ պիւր դաշ հիւղ վէրսմըք եօլ ալընարագ պէշ օն գը- թա քեօյլէրտէն կէշիլսէ տախի, հէման հիշ պիւր եօշնու, վէ հիշ պիւր սաղ ատեմ կէօրիւլէմէյէճէկի անլաշըմըշ տըր:

« Պիւր քէօյէ կէշիլստիկինտէ, պիւր դաշ կիւն հիշ պիւր սէս վէ լազըրտը իշիտիլէմէ- յէճէյինտէն, ատամըն իւզէրինէ պիւր նէվի սիհիլէմէք կիպի փէնալըք կէլմէքտէ, վէ անճագ պուզըր իւզէրինտէն էսէն ըիւղ- կեարլարըն ինիլմիսիլէ, պիւրտէ պազը քէօ- քէլէրին հալմամսը սէսլէրի իշիտիլմէքտէ, վէ մէլըքիւր քէօքէլէրին հալմամլարըն- տան իսէ, պազը ատամլարըն օրալարտա սագը պուզընմամսը իշիլմամի անլաշըմագ- տա տըր:

« Պիւր եօշնու օլ տէհէլմամիգ հալէրի, եանի երգըմըշ էվէրի, տէվըլմիշ գուլի- պէլէրի, սուսլուզու, վէ հէր շէյին խարա- պիլսէլմինի կէօրտիւքտէ, ատըմլարըն պիւ- յիւտէրէք պիւր ան էվէլ գաշմայա չալըշա- ճաղը պի իշիլմիպաշ տըր:

« Օրինիօն Վասիօնալ նամ զագէթատա օգուճտուղունա կէօրէ, Պրանսանըն թու- լուղ շէհրինտէ, 1790 սէնէսինտէ եալընը 37 մանասթըր վար իքէն, շիմտի իսէ 64 մանասթըրա պալիղ օլմուշ տուր. տիմէք տիւր քի 75 սէնէտէ 27 մանասթըր արթմըշ տըր:

Մէլըքիւր մանասթըրլարտան տէօրթտէ պիւրիսի շու օն օն սէնէ զարթընտա քիւշատ օլունուպ, վէ տիկէրէրի իսէ, միւքէլէֆ սուրէթտէ թամիր ու թէճտիտ վէ թէճհիլ գըլընմըշար, վէ քէսսիլ սերվէթ իթմիշլէր տիւր: Էէնէ տէրունլէրինտէ իգամէթ իթ- մէքտէ օլան ըուհպան կիւրուհլարը, քէմալը ըաշամ իլէ եէյիպ իշմէքտէ, վէ պիւր մու- զայիգա, պիւր էօմիւր կէշիլմէքտէ իմիշլէր:

Մէլըքիւր զագէթա պուճու պիւրտիտիքտէն սնըրա, « Էկէր էլլի ալթմըշ սէնէ տաշա կէշէր իսէ, պիւրիւն Պրանսա մանասթըր քէսլէճէք տիւր » տէյէրէք, հիւքիւմէթին նաղարը տիգգաթընը տալէթ իյլէմիշ տիւր:

« Բրուսիա տէվլէթինին գուլվէյի պաշ- ըրիյէսի թէքսիւր օլունմագ, վէ միւճէտտէ- տէն ինշասը միւթէսալվուր օլան սէֆայինին քեաֆֆէսինի, նէվիճատ զըրհ գաըլանմագ իւղրէ տօգուլ միլիօն ինիլիլ լըրասընըն լու- զուլի, պաշըրիյէ վէքեալէթի ճանիպինտէն պէ- յան վէ թիլքեար, վէ մէպլաղը մէզպուրուս պիւ իսթիգըրալ թէտարիքի իլէ, մէվատտը միւթէ- տալվուրէնին գուլվէտէն ֆիլիլէ չըգարըլմասը խուսուսու, հուզուրի գըրալիյէ արգ վէ իշար գըլընմըշ, վէ պու պաշա մէպուսինի միլէթ մէճիլսինտէ մէվգըրի միւզաքէրէյէ գօնուլտու- ղու հալտէ, իսթիլաֆաթը արա թէհտիսինին մէհուլ պուլունմուշ իտուկի, Պէրլին զագէ- թալարընտա օգուճտուղունա:

« Պրանսա տէվլէթինին Վասթիւրտա, վէ Վասթիւր տէվլէթինին Պրանսատա միւս- թագիլ սէֆարէթիսանէրի օլմատըղընտան տօլայի, սէֆիլէրի միւթէճիլէն իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուգլարը հալտէ, տէվլէ- թէյին միւշարիլէյհիւմանըն եէքտիկէրինէ թէմլէքէն պիւրէր սէֆարէթիսանէ իթմսը խուսուսուճա գարար վէրմիշ օլտուգլարը, Սօնիթէօր նամ Փարիսին ըէսմի զագէթա- սընտա նէշը օլունմուշտուր:

« Պունտան ագտէմ, Պրանսըլ զագէթա- յարընըն նէշը ու իլան իթտիկի իւզըն, Պաս հիւքիւմէթի թէլէկրաֆ խաթլարը թէմտիտ իթտիլմէյէ պաշալուպ, Էհալտէն հէր քիմ քի մէզքիւր խաթլարա պիւր խաաար իտէր իսէ, պաշարը քէսիլէրէք, մէյտանը սիյա- սէթէ վաղ օլունմաղը Պաս փատիշահը թարաֆընտան միւքքիտէն իլան օլունմուշ- իքէն, Ղիպրալթար զագէթատընըն ըիլայէ- թինէ կէօրէ, Պաստէ Սէհարանի գարիյէ- սի Էհալտիսի, թէլէկրաֆ տիւրէքէրինի եր- գուպ, թէլլէրին քէսմիշ օլտուգլարընտան, Էհալտի մէրգուլտէն օն սէքիլ հաշընտան գըրգ եաշընա գատար մէվճուտ օլան նու- ֆուսի զիւքիւր տիգիլուպ, օնտա պիւրինին գաթլ օլունմասը, վէ քէսիլմիշ գաֆալարը- նըն մէզքիւր տիւրէքէրէ ասըլմասը հագըրն- տա, թարաֆը փատիշահիտէն թէնպիլհաթը եքիտէ իճրա, վէ սէրիան իճապը իֆա գը- լընմըշ տըր:

« Ինիլթէրրա իլէ Պրանսա արասընտա Մանշ նամ պօղաղըն ալթընտան պիւր թըն- նէլ, վէ օրատան տախի պիւր տէմիր եօլ ին- շասը խուսուսուճա պունտան ագտէմ պիտ տէֆաթ միւզաքէրէ օլունմուշ վէ իճրասընա մուվաֆֆագ օլունմամըշ իսէտէ, պու կիւն- լիտէ շու խուսուսուճ գուլվէտէն ֆիլիլէ կէ- թիլլիլմէսինին մէյտանը միւզաքէրաթա գօ- նուլմուշ իտուկի, պազը զագէթալարտա օ- գուճտագտէ տիւր:

« Էհալտանըն պիտայէթի իսթիլալըն- տան պէրու, մէմալթի Վասթիւրտէ երպալը իսթիլալալէն պուլունան, վէ մուսապէրէ թէօհ- մէթլէրի իլէ ալսը ու կիրիֆ օլունարագ, մաշպէսէ իլգա գըլընմըշ վէ գալեապէնտ ի- տիլմիշ օլան Էհալտէրին քեաֆֆէսինին գօ- վէրիլմիշ օլտուղի, իսպարը վարիտէտէն տիւր:

« Պէլճիգա տէօլվէթինին ալթուն սիքքէսի պուլունմայուպ, շիմտիյէ գատար Պրանսա մէքիւքեաթը թէտալիլ իթմէքտէ իքէն, Պրիւքսէլ զագէթասընտա օգուճտուղունա կէօրէ, պատէզին մէզքիւր տէօլվէթին քէնտի տրմասը իլէ սիքքէ պասըլմասը խուսուսուճա գարար վէրլմիշ տիւր:

« Ենտրա պանգաթը ըսգօնթօսուճու եիւղ- տէ տէօրթ պուլունա ինտիլմիշտիւր:

Էվլընտ Էրըլտ նամ Ինիլիլ զագէ- թատընըն գալլինճէ, Տէրաւտէթտէ մու- գիմ Պրանսըլ էլլիսի Սարգի տը Սուլթիէ ճէնապլէրի, միւտտէթի գալլիլէ զարթընտա փարիլէ ճէլպ օլունմաղ օլուպ, կէրինէ իսէ ագտէմճէ պուրատա Պրանսա էլլիսի մա- լահալմիւզարը վէ սըր քեաթիպի պուլուն- նան Ս. Պէնէտէթի ճէնապլէրի նասպ ու թային պուլունմագ տըր:

« Պու տէֆա կէրէք մէճալիսի Էլլիյէ ա- ղալարընտան, վէ մէքթէպի ֆիւնուն հարպիյէ վէ իտատիյէյի Էհալտէտէ պուլունան իւ- մէրա վէ զապլթան վէ մէմուրինտէն, վէ մէքթէպի թըլպիյէ վէ թօքճու մէքթէպի իւմէրա վէ զապիլթան վէ մէմուրինտէն նի- շան վէ ըիւթիւպիւ. միւթիլթէյի գալէ- միյէ իհասնը իլէ, 80 գատար գէվաթը միւ- թէպէրէ թալթիֆ պուլունմուշտուր:

« Սանայիյէ մասուտա օլմագ վէ շիմտիլթ քէրաճ վէ գուճտուրաճը վէ մարանկօղ վէ թէրղի սանաթլէրի էօյրէտիլմէք իւզըն, թօֆ թաշը գըշլայի հիմայունու, մէքթէպ իթ- թիսալ օլունարագ, պին գատար շալիւրա մէմուր վէ թային գըլընմաղը իշիտիլմիշ տիւր:

« Պիւր միւտտէթ տիւր, թասվիլի էֆ- քեար նամ թիւրքճէ զագէթանըն նիւսիւ- լէրի Բաշիտ իմպար իլէ նէշը օլունմասը ի- լէ, պունտան զագէթայի մէզքիւրին մուհար- ըրիլի պուլունան իգգէթլու Էհնասի Էֆէն- տինին զագէթաճըլթ իշինտէն քէֆի եէտ վէ գալէմ իթտիկի, վէ զագէթանըն մէսուլի- յէթ վէ իտարէսինի մէրգուլ զաթա թէրք իյլէտիկի անլաշըմըշ իսէտէ, պունա Մաթ- պուլաթ գալէմինին մալիւմաթը մանգուլ օլ- մատըղընտան, Մաթպուլաթ գանունմաթի ահքանմընա թէվֆիգան, Էֆէնտիի միւմա- յիլէյտէն պին ղուրուշ ճէպալի նագաֆ ալթընա հիւքմ օլունտուղու, Ղէրիտէյի Էվաթիստէ օգուճտագտէ տիւր:

« Թէլէկրաֆ միւտիլի իլլէթլու Գ. Վէ- ղաթօն Էֆէնտի, ղաթէն պէյան օլունտան մէմուրիյէլմինի իճրա իթմէք իւզըն պու- հաթթա փարիսէ միւթէրաշի օլմուշ տուր:

« Ֆիլէմէնք գրալը հաղըթլէրինին վա- լիտէլէրի, 70 եաշընտա օլտուղու հալտէ վէ- ֆաթ իթմիշ տիւր:

« 1860 սէնէսի Էլլէպ վագաասընտան տօ- լայը ճիւնհալը պուլունարագ, պիւրտը սայի- ըրէյէ նէֆ օթանմուշ օլանլարըն ճիւնհալարը աֆվ օլունարագ, մէմլէքէթլէրինէ տէօնիւ- լէրի, թարաֆը մէրահիմ սիմաթը սալթա- նաթը Սէնիյէտէն միւրատ օլունմուշ, վէ օլ մէսլէճէ հուգուգու թանըլմըշ օլան սա- յիւր տէվլէթլէր թարաֆընտան ըույի մուլա- ֆագաթ կէօսթէրիլմիշ իսէտէ, Բուսիա տէվ-

էթինտէն էսէրի մուխալիֆէթ իպրազ օլուն-
տուղու հաւատարմութեն տիր :

— Կարօյի շէհրինտէ վագը օլան պիր կիւ-
զէլ Բում քիլիսէսի, սապըգ գրաւ վագ-
թինտէ գաթօլիք րուհայանլարը թարաֆըն-
տան հէր նասըլ իսէ զապթ օլունմուշ, վէ
պիր տիրու կէրի ալընմագ միւմքին օլամա-
մըշ իքէն, պու տէֆա Օւնթա առաւը գոնթ
Նիգօլաօս Սէրգաթիս նամ զաթ թէվաս-
տութի իլէ, թէքրարէն Բումարա թէսլիմ
օլունմուշ օլտուղունտան, իզհարը թէշէք-
քիւր իթիքլէրի Լնատօլունտա օգունմուշ
տուր :

Իշկէր միւմայիլէյ հօնթ Հայ օլմուշ օլ-
տա խտի, հէման տէյպիլիքիլ քի, միլէթ
վէ մէղհէպ զայրէթիլէ քիլիսէյի կէրի ալ-
մայա հիմմէթ իթմէտիքտէն պաշգա, պէլ-
քի ագսինէ տախի չալըշըր խտի :

— Վաղաքական ժողով ազասընտան օ-
լուպ, Սէրթէպի թըպպիլէի շահանտէ
Ֆիդիգա մուսվիլի օլան իզլէթլու Լնգրանիկ
էֆէնտի, պու տէֆա թարաֆը սալթանաթը
Սէնիյէտէն Սէնիյէտի նիշանը զիշանըն
տէօրտէնձիւ թիւթպէսինէ նայիլ օլմուշ տուր :

— Սէրթէպի հարպիլէի Հահանէ թապիպի
իզլէթլու Տօգթոր Սուսինտան էֆէնտիյէ
տախի, թիւթպէյի սանիյէ սընըթը սանիսի
թէվէթի պուլունմուշտուր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պու հաֆթա Գում Վարու ձիւլարա-
րընտա պիր քահանայ ձէնաղէսի կէօրիւ-
միւշ, վէ ձիւմէնին էսէֆ ու էլէմին մուհիպ
օլմուշտուր :

Հու ձէնաղէսէ, ումումէն քահանալար
ալէ Նիստէ սիթէմու թէշէքքիլէր իշտիւ-
տիքտէն պաշգա, խուսուսիյէ Սէրայ իշի
քահանալարընտան տէր Նիկողոս ալէյհիւ-
տէ րէք չօգ թէհտիտամիլ վէ թահգիթաթիլ
լազըրալար տախի իշտիլմիշտուր :

Սիւթէվէֆա տէր Պօղոս քահանանըն
վէֆաթընա սէպէպ, հըրուլանմըշ սօուգ
ալմըշ, վէ թէրլէմիլ իշիւմիւշ օլտուղու
տախի իշտիլմիքտէ իստէ, պաշգա պիր
տէհշէթմիլ սէպէպ տախի նազլ օլունմագ-
տէտի, նասըլ քի թարաֆըմըղա պիր միւ-
թէպէր զաթ թարաֆընտան թահգիթէն պիւ-
տիլիլէն շու աթիտէքի տիր :

Բարեկենդան հաֆթալը, ձիւմա սապա-
հըսը, քիլիսէ վագթի, պիր առէմ կէլիպ
տէր Պօղոս 10 զուրուշ վէրի, վէ պիր
պաշգա օլունմասընը րէճա խտէր, մէրհում
քահանայ տախի կիտիպ աթուակալա խա-
պէր վէրի, վէ աթուակալա մէրգումա,
տէր Նիկողոս իլէ պիրլէքտէ մէղքիւր պաշ-
տօն տուասընը օգունմալարընը էմր խտէր :

Տէր Պօղոս պու էմրին իզլէրինէ պիր
շուրջառ քէնտի արգասընա ալըպ, վէ պիր
շուրջառ տախի տէր Նիկողոսուն արգասը-
նա վիրէրէք, պաշտօն կատարել խտէքէ-
րին խապէր վէրի :

Տէր Նիկողոս պաշտօնու իթտիլէն քիւ-
տիր, վէ գաշ զուրուշ վէրիլ տիր տէրի :

սիւալ խտէր . վէ 10 զուրուշ վէրիլմիւշ
տուղու ձէվապըն ալտըգտա, «պէ՛ ճանրմ»,
հիշ 10 զուրուշա պաշտօնմու օլուր, էնտիք
մի, էնտիք մի, պուրայարա գատար էնտիք
մի, էօյլէ պաշտօնու իտէնինտէ Լնահ պէ-
լասընը վէրսին իթտիլէնտէ» տէտիլիլէ
պէրապէր, շուրջառը արգասընտան ֆըրլա-
տըր . վէ պիր թարաֆա չէքիլիլ : Տէր Պօղոս
կիտիպ վուգուի հալի աթուակալ քահանա-
յա խապէր վէրտիքտէ, մէրգումա տախի,
«էօյլէ իսէ, կիլիսէ ալընըլ սէն քէնտին կա-
տարել իլէ» տէր :

Տէր Պօղոս պաշտօնա պաշլամաղտան էվ-
վէլ, պիր սէպէպ իլէ խաղինէ օտասընա կի-
տէր, վէ հէր նասըլ իսէ էյիլմիւշ պիր հալտէ
պուլունուր . տէր Նիկողոս արգասընտան եւ-
թիլէրէք, պիշարէնին թէիլէսինէ շուլլանըր .
վէ, «սէն տահա շու շուրջառը արգաստան
չըգարմալ մըսըն . . .» տէյէրէք պէօրիւ-
նէ վէրիշտիլիլ, շուրջառը չէքէր արգասըն-
տան ալըր, շուրջառըն գօրծալարը բարալա-
նըր . վէ տէր Պօղոս օլ հիտտէթ իլէ, «տուր
տուր, պէն սէնին իլէ իքի կիւն սօնրա լազըր-
տըր իտէրիմ» տէյէրէք խաղինէ օտասընտան
տիշարը չըգար, վէ պաշտօն իթտիլէք առէ-
միպուլարագ, «ալապար շու 10 զուրուշու-
նու, 10 զուրուշա պաշտօն իթմէյօլլար»
տէր . վէ մէրգումա տախի մահլուն ու միւ-
քէտտէր, «նէ՛ չարէ պուստան զիշատէ
վիրմէյէ պէնիմ գուտրէթիմէօգ տուր, տէր
հայր, պարի, ալ շու պէշ զուրուշու-
տա պիր «գոյ սէօյլէ» տէյէրէք, կէ-
րի ալտըլը օն զուրուշուն պէշին թէքրարէն
տէր Պօղոս վէրիլ . վէ մէրգումա տախի քի-
լիստէն չըգարընտա, «աման պիր շէյ օլմիւ-
րում, տէյէրէք, կիւծ իլէ քէնտույի էվինէ
աթար, եսթար վէ հէր նէ գատար հէքիմ
Լէր ձէլպիլէ էլտէն կէլէն սայ ու իգտամտէ
դուսուր օլունմագ իսէ տէ, պիր տիրուլէ շի-
ֆաթէլիք օլամալարընտան, պու սալը կիւն
Յ նէֆէր քէնտի, վէ պիր գաշ նէֆէր տա-
տի թէալիւգաթը էօքսիլլէրի, վէ պիր տէ
տուլ իրէցիլին պըրագարագ վէֆաթ իտէր :

Հու հիքեայէտէ հիշ պիր միւպալաղա
պուլունմալարըն հալտէ, զէվալընըն, պաշ-
գա խասթալըլը պուլունմուշ օլտա տախի,
մէղքիւր վուգուաթտանտա միւթէսիլ օլ-
մուշ սայրալաղա շիւրհէտէն միւթէզնի տիր :

Իշիթտիլիլիլէ կէօրէ, Բաթիլիլիլէ թա-
րաֆընտան շիմաթի հալ Տէր Նիկողոսուն
փիլոնու ալընալալը :

Պու քէտէրի աղիմտէն պաշգա պիր քէ-
տէր տահա տօղմուշտուր, շէօյլէ քի, տուլ
գատընըն պիրիսի, քէնտիսի վէֆաթ իտին-
ձէյէ գատար, քիրասընը ալմագ, վէ վէֆա-
թընտան սօնրա Տէր Պօղոսա գալմագ իլը-
րէ, պիր պապ խանէսինի գաթի ֆէրաղ
սուրէթիլլէ մէրհում քահանանըն իզլէրինէ
չէվիրմիլ իմիլ . շիմաթի շու մէսէլէ նասըլ հա-
լըլ օլալագ տըր պիլէմիլիլ . պիլլէ մէղքիւր
խանէ սահիպէսի գատընա միլլէթ սանտըրըն-
տան, վէֆաթընա գատար վէրիլմէք իզլէրէ,
քիրասը միգտարի պիր մաալ թախիս օլուն-
մալը, վէ մէղքիւր խանէնին էօքսիլլէրէ
գալմալը, ինսանիլէթ վէ միլլէթ զայրէ-
թինին իզլէրալարընտան տըր :

Հիմաթի շու տէր Պօղոս ֆըրգարսընը օգու-
յանլարըն էքսէրիսի, իհթիմալտիր գա-
պահաթըն քեսթիլիլիլ տէր Նիկողոսուն
իզլէրինէ համլ իտէքէք տիր . հալ պու քի

պիլլէ էօյլէ օլմամալը տըր . զիւրա, վագաա տէր
Նիկողոս թագսիլիլ, գապահաթ, վէ ձիւն-
հա սահիպի տիր . լաքին մէսուլիլիլէթ պի-
ղիմ վէ Նիքոնկան ժողովուն իզլէրինտէ օլ-
տուղունտան, պիլ տախի այնի տէրէքէտէ
զիշատէ գապահաթը վէ ձիւնհալըլը . ձիւն-
քի տէր Նիկողոսուն օլ հարաքէթի իլլէթիւ-
պընըն սէպէպի վար տըր . քիլիսէ սնլարըն
տիւքրանը կիպի օլմուշ, վէ պէշ զուրուշ
զիշատէ ալմայա չալըլալարընա միւսաաալէ
օլունմուշ տուր : Պու ալէմտէ սէպէպ գալգ-
մայընձա . նէթիլէսի հիշ պիր վագթիւտ
գալգամալ . ալ ու ինսաթձա, գանուձա,
նիլամձա, վէ հաթթա Սահանաղրուլիւ-
նումուղուն ահլարմընձա, քահանալարա
պիր րահաթ կէշինմէքիլէ Եօլու կէսթէրիլ-
մէտիլլէք . վէ քիլիսէ վէ մէղհէպին գատար ու
հայսիլիլիլ թանըլարագ, «Ձէն տէրիս
ձէն տէրիս» էմրի, հիշ տէյիլ իսէ պիր րա-
պըթա թահլընա վալ օլունարագ իճրայէ
պաշլամալարընձա, պէօյլէ ֆէնալըլարըն էօ-
նիւ ալընմալը իհթիմալտէն տէյիլ տիր :

Պունո՛ւ տա իւզալըմ քո՛ւր էօ՛ք տէ՛ր մէ-
լուն լազըրտընըն միւսիլլէթէնձա՛մ նէթիլ-
ձէլէրինին սըրտընա . . .

Սօնրատան իշիթտիլիլիլ կէօրէ, վագաա
Տէր Պօղոսուն տայագ նէմէսինին տախի պիր
սէպէպ սայրալաղա տէքրար իմիլ իսէ տէ,
թիֆօ իլլէթինտէն վէֆաթ իթտիլիլէ պիր
գաշ թապիպի հալիլլէր շէհատէթ իթմէքտէ
իմիլլէր :

Տէր Նիկողոս զաթէն սէրհօլուր վէ սա-
լիր ձիւնհա իլէ, կէլէն սէնէլէր 10 այ գա-
տար փրկիլտէ ձէլա չէքմիլտիր :

— Իլէլէն ձիւմա կիւն թէ՛ձ միւս իտէնիլնգհա-
նուր ժողովա, իսթանպուլա պուլունտուղալը
հալտէ կէլմէմիլ օլան Նիքոնկան էֆէն-
տիլէրին իսիլլէրինի, էհալինին մալիմու օլ-
մագ իլըրէ պէյան իտիլիլ :

Տէր Վրիգոր Լձէման (Պէյօղլուլու)
Տէր Երիստակէս (Սամաթիլալ)
Գասեան Հարութիւն էֆէնտի
Եղիազարեան Յովհաննէս էֆէնտի
Երամեան Երազամ պէյ
Երամեան Կարապետ պէյ
Թորոս պէյ Վիսալ
Թօգաթեան Վրիգոր էֆէնտի
Շահրուհան Սիմոն էֆէնտի
Նորատունկեան Վրիգոր էֆէնտի
Պալեան Խարգիս էֆէնտի
Սուրենեան Յովհաննէս էֆէնտի
Սուրիսեան Նիկողոս էֆէնտի
Տասեան Սիմոն պէյ
Տէմիրձի պաշեան Հարութիւն էֆէնտի
Վալամաձեան Հարութիւն էֆէնտի
Օտիան Նշան էֆէնտի

Իլէմէյիպտէ մէքթուպ իլէ էօղլուր պէ-
յանընա հիմմէթ իտէնէր :

Սարգիս Սրբազան
Խաչատուրեան կիւմիլլէքի Վասպար էֆէնտի
Ելանեան Ստեփան Պէյ
Պալեան Կարապետ Պէյ
Օտեան Վրիգոր էֆէնտի
Բարունակ Պէյ (քէյֆիլ)

Եարընա երինէ Լնգհանուր ժողով վարտըր :

ԿԱՐԱԳԱՅԻ ԶԱՎԱՏԻՍ
ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԻԹԱ ՎԷ ԹԱՊԻՍԱՆԷ
Զ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ